

Motion till riksdagen 2018/19:3123

av **Jakob Forssmed m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2018/19:124 En effektivare flytträtt av försäkringssparande

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anskaffningskostnaden ska anses vara betald efter fem år och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett avgiftstak på flyttavgiften bör införas och att kostnaden ska uttryckas i kronor och ören och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försäkringar tecknade före den 1 juli 2007 bör omfattas av den nya lagen om flytträtt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och införa ett fribelopp vid flytt av små försäkringsvärden och införa automatisk flytt av försäkringsvärden under fribeloppet vid byte av arbetsgivare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur flyttar av tjänstepension kan underlättas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har i proposition 2018/19:124 föreslagit ändringar i flytträtten.

I lagen kommer framgå att kostnaderna vid flytt/återbetalning endast får uppgå till direkta kostnader för administrationen och kvarvarande anskaffningskostnader, under max 10 år. Möjligheten att flytta ihop försäkringar utökas inom främst fribrev och flytträtten ska omfatta samtliga privata pensionsförsäkringar och individuella tjänstepensionsförsäkringar. Dock ej kollektivavtalade tjänstepensioner.

Kristdemokraterna anser att regeringen inte tar tillräckliga steg för att förbättra flytträtten och stärka arbetstagarnas konsumentmakt över tjänstepensionen. Det är problematiskt givet att tjänstepensionen är en viktig del av nivån på den slutgiltiga pensionen och att avgiftsstrukturen i branschen är snårig och konsumentovänlig, vilket kan påverka pensionen betydligt.

I promemorian till den presenterade propositionen föreslogs att anskaffningskostnaderna bara ska få tas ut i fem år. Regeringen valde dock att lyssna till branschen och föreslår i propositionen en gräns på tio år, vilket är en mycket lång tid och det översta intervallet i de sammanställningar Finansdepartementet och Konkurrensverket gjort över hur lång tid det tar för försäkringsbolagen att få igen sina kostnader. Därmed kan branschen fortsätta som förr i denna del. Kristdemokraterna anser istället att fem år borde utgöra maxgränsen för uttag av anskaffningskostnad. Genom att införa en kortare återbetalningsperiod än den regeringen föreslagit pressar man också priserna genom att branschen måste effektivisera sig. Men framför allt möjliggör det snabbare flyttar för den försäkringstagare som inte är nöjd.

Regeringen försöker skriva in ett mjukt krav om att specificerade kostnader för anskaffningen av en försäkring ska få tas ut. Enligt vissa remissinstanser kan detta bli svårt att identifiera och kontrollera. Kristdemokraterna har samma farhågor och menar att risken är uppenbar att avgifterna fortsätter att vara (för) höga. Konsumentskyddet stärks ej om konsumenten eller dess företrädare inte kan bedöma skäligheten i avgifterna. Konsumenten är idag i underläge och flyttavgiften som konstruktion skapar hinder och hämmar konkurrens och effektiv allokering av kapital. För kollektivavtalsenlig tjänstepension är en vanlig flyttavgift 400-500 kr enligt Konkurrensverket, medan den kan vara tusentals eller t o m tiotusentals kronor för

privata lösningar. Därför bör ett avgiftstak införas. Detta skulle kunna vara ett fast tak, eller en andel av ett PBB (prisbasbelopp). Transparensen, konkurrensen och likviditeten skulle därmed kunna öka och sätta press på branschens avgiftsstruktur. Branschen ska konkurrera med och ta betalt för värdeskapandet - inte genom att låsa in konsumentens kapital.

Regeringen föreslår att lagstiftningen ska gälla för försäkringar som slutits efter 30 juni 2007. Majoriteten av kapitalet har dock bundits upp innan 2007, då den nya lagen om flytträtt trädde i kraft. Konkurrensverket anser att retroaktiviteten bör gälla även före detta och menar att samtliga pensionsförsäkringar på området bör omfattas. Nu kommer istället en stor del av kollektivet inte omfattas. Regeringen menar att långtgående retroaktivitet i lagstiftningen inte bör användas och att avtal som slutits ska kunna fullföljas. Det är dock ett vagt argument i den rådande propositionen. Dessa försäkringar kommer att ha varit bundna i 13 år eller längre vid den nya lagstiftningens ikraftträdande. Därmed bör kostnaderna för pensionsförmedlarna vara betalda sedan länge och ingen förlust uppstå. Med tanke på vad flyttavgifter (och avgiftsstrukturerna i de valda lösningarna) kan ha för negativ inverkan på försäkringstagarens pension går det att fråga sig om avtalspraxis står över de negativa konsekvenser avgifterna fått för den enskildes pension. Då de försäkringar som är störst (ofta de äldsta) också kostar mest i flyttavgift, är egentligen behovet av lagstiftningen, och effekten av den, som störst i de äldre försäkringarna - inte i de som tecknas i år.

Därför anser Kristdemokraterna att den lagstadgade flytträtten bör utökas till att omfatta samtliga privata pensionsförsäkringar, oavsett när i tiden de är tecknade.

Kristdemokraterna vill också införa ett fribelopp för flytt av försäkringar med ett mindre försäkringsvärde, samt att en flytt av försäkringsvärden under fribeloppet sker automatiskt vid byte av arbetsgivare. Idag kan små belopp hos tidigare arbetsgivare innebära att flyttavgiften blir en mycket stor andel av det flyttade värdet. Det omöjliggör en flytt, och går inte räkna hem eftersom inga nya premieinbetalningar kommer ske efter flytten. Dessutom kan en försäkringstagare som bytt arbetsgivare ofta inneha ett stort antal försäkringar med lågt försäkringsvärde hos olika försäkringsbolag. Resultatet är att kapitalet urholkas av förvaltningsavgifter i de olika försäkringslösningarna. Med

ett fribelopp går det att slå samman mindre försäkringsvärden, vilket förenklar hanteringen av tjänstepensionen, och en automatisk medflytt till nya arbetsgivare säkerställer att kapitalet samlas och avgifterna blir färre och mindre.

Kundrärligheten är generellt mycket låg på pensionsförsäkringsmarknaden. Under år 2015 flyttades endast drygt 1 procent av det totala pensionsförsäkringskapitalet mellan de olika livförsäkringsföretagen. Flyttarna inom kollektivavtalade försäkringar är – trots de väsentligt lägre avgifterna – inte särskilt mycket högre än de dyra privata försäkringarna. Detta tyder på att sänkta flyttavgifter inte nödvändigtvis kommer lösa alla problemen med låg flyttfrekvens. Anledningarna kan vara många, men givet att infrastrukturen runt flyttar av tjänstepensionen är krånglig kan det finnas andra hinder än flyttavgifter som behöver ses över. Därför bör det utredas hur flytt av tjänstepension kan underlättas.

Jakob Forssmed (KD)

Sofia Damm (KD)

Camilla Brodin (KD)

Magnus Jacobsson (KD)

Hampus Hagman (KD)

Larry Söder (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Magnus Oscarsson (KD)